

VENDIM
Nr. 309, datë 21.5.2014

**PËR KRITERET E TREGTIMIT, CERTIFIKIMIT
DHE TESTIMIT TË FARËS SË PANXHARIT¹**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të neneve 4, pika 9, 14, pika 3, 15, pika 3, 16, pika 4, e 33, të ligjit nr. 10416, datë 7.4.2011, “Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor”, me propozimin e ministrit të Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

I. TË PËRGJITHSHME

1. Qëllimi i këtij vendimi është të përcaktojë kriteret për tregtimin e farës së panxharit, kategoritë, identitetin dhe cilësinë e tyre, rregullat e paketimit dhe të etiketimit, procedurën e certifikimit, kriteret e ruajtjes, marrjes së mostrave për analiza laboratorike për certifikim, si dhe procedurën e testimit e provat krahasuese për kontrollin e farës së panxharit që vendoset në treg.

2. Të gjithë termat e përcaktuar në ligjin nr. 10416, datë 7. 4. 2011, “Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor”, kanë të njëjtin kuptim edhe në këtë vendim.

II. KRITERET E TREGTIMIT TË FARAVE TË PANXHARIT

1. Kriteret që duhet të plotësojnë farat e panxharit për tregtim janë:

a) të kenë të përcaktuar kategorinë, identitetin dhe cilësinë, sipas kërkesave të këtij vendimi;

b) të jenë të pajisura me certifikatën zyrtare, sipas modelit të përcaktuar në shtojcën IV, bashkëlidhur këtij vendimi;

c) të jenë të paketuara dhe të etiketuara në përputhje me kriteret e pikës 3 të këtij kreu;

ç) të jenë të regjistruara në katalogun kombëtar, varieteti ose hibridi prej të cilit është prodhuar fara;

d) të plotësojnë kërkesat e legjislacionit për mbrojtjen e shëndetit të bimëve dhe mbrojtjen e biodiversitetit, lidhur me masat mbrojtëse kundër futjes apo përhapjes së organizmave të dëmshëm brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.

2. Kategoritë, identiteti dhe cilësia e farave të panxharit

2.1 Sipas prejardhjes, farat e panxharit ndahen në kategoritë e mëposhtme:

- a) fara bazë;
- b) fara e certifikuar;
- c) fara monogermë;
- ç) fara me precizion.

2.2 “Fara bazë” nënkupton farën e prodhuar nën përgjegjësinë e seleksionerit, sipas praktikave për mbrojtjen e varietetit, që ka për qëllim prodhimin e farës së kategorisë “farë e certifikuar” dhe plotëson kërkesat e përcaktuara në shtojcën I, bashkëlidhur këtij vendimi.

2.3 “Fara e certifikuar” nënkupton farën e prodhuar

direkt nga fara bazë, që ka për qëllim prodhimin e panxharit dhe plotëson kërkesat sipas shtojcës I, bashkëlidhur.

2.4 “Fara monogermë” ose “fara me një embrion”, nënkupton farën gjenetike monogermë, që ka apo vjen nga një farë dhe zhvillon një bimë të vetme.

2.5 “Fara me precizion” nënkupton farën e kalibruar e të prodhuar për mbjelljet me precizion, e cila jep vetëm një fidan dhe plotëson kërkesat e ndarjes B, pika 3, shkronjat “b”, “bb” dhe “cc” të shtojcës I.

2.6 Skemat e prodhimit të kategorive të farave të panxharit bëhen nën monitorimin dhe përgjegjësinë e Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve (ESHFF).

2.7 Identiteti i farave të panxharit është tërësia e veçorive botanike, gjenetike, biologjike dhe morfologjike, si dhe qëllimi i përdorimit të një specijeje të caktuar për ta dalluar nga speciet e tjera. Sipas këtij kriteri, farë panxhari do të konsiderohet fara që rrjedh nga bimët e panxharsheqerit (*Beta vulgaris n/specia saccharifera*) dhe panxharit foragjer (*Beta vulgaris n/specia crassa*) të species *Beta vulgaris L.*

2.8 Cilësia e farës së panxharit përcaktohet nga këta tregues:

a) Pastërtia e përgjithshme, që është pesha në përqindje e farave të pastra ndaj peshës së tyre të përgjithshme;

b) Fuqia mbirëse, që është aftësia e farës për të mbirë në kushte të caktuara, e cila përcaktohet nga numri i farave që mbijnë në raport me numrin e farave të vëna për mbirje;

c) Energjia mbirëse, e cila është aftësia që ka fara për të mbirë brenda një periudhe kohe të caktuar, sipas ISTA-s (Shoqata Ndërkombëtare e Testimit të Farërave) dhe shprehet në përqindje;

ç) Lagështia e farave, që është përqindja e lejuar e lagështirës që mbart fara për t’u pakëtuar dhe tregtuar si material mbjellës.

2.9 Normat për treguesit cilësorë të farave të panxharit janë të përcaktuara në ndarjen B, pika 3, kolona “a”, e tabelës së shtojcës I të këtij vendimi.

3. Paketimi dhe etiketimi i farës së panxharit

3.1 Paketimi i farës së panxharit, të çdo kategorie, shoqërohet me etiketën e prodhuesit dhe etiketën zyrtare, e cila përgatitet dhe lëshohet në treg nga ESHFF-ja. Etiketa zyrtare vërteton që fara e panxharit është certifikuar dhe kontrolluar nga sektori i certifikimit në ESHFF.

3.2 Fara e panxharit të kategorive “fara bazë” dhe “fara e certifikuar” duhet të tregtohen vetëm në lote homogjene e të paketuara.

3.3 Paketimet e “farave bazë” dhe “farave të certifikuar” duhet të kryhen në mënyrë të tillë që, nëse hapen, mbyllja ose vetë paketimi të lënë gjurmë dëmtimi mbi etiketën zyrtare ose mbi vetë paketimin.

3.4 Ripaketimi i farës së panxharit bëhet në rastin e rikontrollit laboratorik për verifikimin e cilësisë së farës, me kërkesë të furnizuesit. Nëse ripaketohet, ripaketimi dhe data e ripaketimit duhet të shënohet në etiketë nga ESHFF-ja.

3.5 Paketat e “farave bazë” dhe të “farave të certifikuar” të çdo lloji duhet që:

- a) Të jenë të pajisura në pjesën e jashtme me një

¹ Ky vendim është përafuar pjesërisht me direktivën 2002/54/EC të Këshillit, datë 13 qershor 2002, “Për tregtimin e farës së panxharit”; numri CELEX 32002L0054-EN, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Europian, seria L, nr. 193, datë 20.7.2002, faqe 12-32.

etiketë zyrtare, që plotëson kushtet e përcaktuara në shtojcën III të këtij vendimi, dhe të shkruara në gjuhën shqipe;

b) Të përmbajnë një dokument zyrtar, në të njëjtën ngjyrë me etiketën, që të pasqyrojë të paktën kërkesat e përcaktuara në pikat 3, 5, 6, 11 e 12, të ndarjes A, të kreut I, të shtojcës III bashkëlidhur. Ky dokument duhet të jetë i tillë që të mos zëvendësojë etiketën zyrtare të përcaktuar në shkronjën “a” të kësaj pike.

3.6 Gjatë certifikimit zyrtar, autoriteti certifikues verifikon që paketimi i “farës bazë” apo “farës së certifikuar”, përmban edhe etiketën e furnizuesit, e cila duhet të jetë me ngjyrë të ndryshme nga etiketa zyrtare.

3.7 Farat e shumëzuara nga riprodhimet e “farës parabazë” mund të tregtohen si “fara bazë” dhe “fara të certifikuar” kur plotësojnë kushtet e mëposhtme:

a) Të jenë kontrolluar zyrtarisht nga autoriteti certifikues, në përputhje me kërkesat që zbatohen për certifikimin e “farës bazë”;

b) Të jenë të paketuara, në përputhje me kërkesat e këtij vendimi;

c) Paketat të kenë një etiketë zyrtare, e cila të jetë e bardhë me një vijë diagonale vjollçe, ku të shënohen të paktën të dhënat e mëposhtme:

i) autoriteti certifikues;

ii) numri i referencës së lotit;

iii) muaji dhe viti i vulosjes; ose

iv) muaji dhe viti i marrjes së mostrave zyrtare të fundit, për qëllime certifikimi;

v) specia, duke shënuar të paktën emrin botanik, që mund të jepet në formë të shkurtuar dhe pa emrin e autorit;

vi) varieteti të shënohet të paktën me karaktere latine;

vii) të dhënat për farën “parabazë”;

viii) të dhënat për riprodhimin;

ix) numri i serisë së etiketës.

3.8 Çdo trajtim me plehrat e përdorimit për bimësinë ose produkte të mbrojtjes së bimëve që i është bërë “farave bazë” dhe “farave të certifikuar”, shënohet në etiketën zyrtare ose në etiketën e furnizuesit, sipas modelit të përcaktuar në shtojcën III, në përputhje me legjislacionin përkatës në fuqi.

III. CERTIFIKIMI I FARËS SË PANXHARIT

1. Dokumentacioni dhe procedura e certifikimit

1.1 Procedurat e certifikimit të farës së panxharit realizohen nga autoriteti certifikues ose nga subjekte publike apo private, sipas përcaktimit të bërë në kreun IX të ligjit nr. 10416, datë 7.4.2011, “Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor”.

1.2 Kërkesat që duhet të plotësohen për certifikimin e farës së panxharit të prodhuar në vend dhe procedura e certifikimit të tyre janë këto:

a) Për certifikimin e farave të panxharit pranë autoritetit certifikues duhet të paraqiten dokumentet e mëposhtme:

i) kërkesa me shkrim për certifikimin të farës së panxharit;

ii) licenca përkatëse e lëshuar nga Qendra Kombëtare e Licencimit;

iii) aktkontrolli për caktimin e ngastrës së farës, zbatimin e kërkesave agroteknike dhe teknologjisë së prodhimit të farave, sipas metodikave të hartuara për

farën e panxharit dhe modelit të dhënë në shtojcën IV;

iv) certifikata e origjinës, që vërteton pastërtinë gjenetike të varietetit;

v) certifikata fitosanitare, lëshuar nga shërbimi fitosanitar;

vi) aktaprobimi fushor;

vii) fletanaliza laboratorike e treguesve cilësorë, për çdo varietet dhe lot që certifikohet, lëshuar nga laboratorit i miratuar nga ministri;

viii) etiketa e prodhuesit;

ix) deklarata e konformitetit.

b) Autoriteti certifikues ndjek këtë procedurë certifikimi:

i) bën verifikimin e dokumentacionit dhe të kontingjentit të farës së panxharit që do të certifikohet dhe verifikon nëse varieteti është i regjistruar në Katalogun Kombëtar. Pasi konstaton plotësimin e kërkesave për dokumentacionin e mësipërm plotëson procesverbalin për verifikimin e specifikimeve teknike, dokumentacionin, si dhe kontrollin e cilësisë së farës së panxharit;

ii) përgatit dosjen e certifikimit për vlerësim, mbi bazën e procesverbalit dhe dokumentacionit të mësipërm;

iii) gjatë vlerësimit të dosjes, mban parasysh që përmbajtja maksimale e lagështirës për “farat bazë” dhe “farat e certifikuar” të të gjitha llojeve, të jetë jo më shumë se 14%;

iv) mbi bazën e vlerësimit të dosjes, lëshon certifikatën zyrtare në të cilën shënohet sasia dhe numri i serisë së etiketave zyrtare që i jepen prodhuesit;

v) etiketa zyrtare vendoset në çdo njësi paketimi, sipas numrit të serisë, të përcaktuar në certifikatën zyrtare;

vi) elementet dhe kriteret e etiketës duhet të jenë sipas ndarjes A të shtojcës III të këtij vendimi;

vii) certifikata zyrtare lëshohet pasi të jetë likuiduar tarifa e certifikimit dhe të jenë tërhequr e plotësuar nga prodhuesi sasitë dhe etiketa zyrtare.

1.3 Procedura e vlerësimit të dosjes së certifikimit dhe lëshimi i certifikatës zyrtare të përfundojnë brenda 10 (dhjetë) ditëve nga data e dorëzimit të kërkesës për certifikim.

1.4 Për rastet kur ESHFF-ja autorizon kryerjen e procedurave të certifikimit dhe subjekti i autorizuar nuk e përfundon këtë procedurë brenda afatit të përcaktuar në pikën 1.3 të këtij kreu, atëherë të interesuarit dorëzojnë ankesë pranë ESHFF-së.

1.5 Nëse ESHFF-ja nuk e përfundon procedurën e certifikimit brenda afatit të përcaktuar në pikën 1.3, atëherë të interesuarit dorëzojnë ankesën pranë ministrit të Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave.

1.6 Forma dhe përmbajtja e dokumentacionit që i bashkëngjitet kërkesës për certifikimin e farës së panxharit janë sipas shtojcës IV të këtij vendimi.

2. Kriteret e ruajtjes, marrja e mostrave dhe analiza e farës për certifikim

2.1 Fara e panxharit duhet të mbahet në mjedisë të përshtatshme, të cilat gjatë përpunimit, paketimit, ruajtjes dhe tregtimit sigurojnë temperaturën dhe lagështirën optimale për ruajtjen e treguesve cilësorë, sipas parametrave teknikë për farat e panxharit. Mjediset e përpunimit duhet të jenë të pajisura me impiante e pajisje

për pastrimin, homogjenizimin, kalibrimin, dezinfektimin, peletimin dhe paketimin e farës së panxharit. Këto mjedise duhet të jenë të pajisura me aktmiratimi higjeno-sanitar, të lëshuar nga strukturat lokale të shëndetit publik, si dhe me certifikatë për dezinfektim, deratizim, të lëshuar nga subjekte të licencuara sipas legjislacionit në fuqi. Fara e panxharit nuk duhet të mbahet në ruajtje më shumë se 3 (tre) vjet.

2.2 Fara e panxharit tregtohet si e tillë vetëm pasi të jetë përpunuar, pastruar, homogjenizuar e kalibruar. Gjatë përpunimit, farat e panxharit mund të dezinfektohen e peletohen me pesticide e lënde kimike, ushqyese, kjo e shoqëruar me shënimin përkatës në etiketë.

2.3 Furnizuesve të farës së panxharit u lejohet që në mjediset e tyre të përpunojnë, të paketojnë dhe të etiketojnë farë panxhari edhe për furnizues të tjerë të licencuar për prodhimin, riprodhimin, shumëzimin e tregtimin e farave të panxharit.

2.4 Procesi i analizës laboratorike të farës së panxharit për certifikim ushtrohet për:

a) lotin e farës, si një sasi e dhënë fare panxhari, e një riprodhimi dhe e një kategorie që ka pastërti varietore të caktuar;

b) mostrën, si një sasi fare e marrë në një ose në disa pika të lotit të farës;

c) kampionin fillestar, si një sasi fare panxhari që del nga përzierja e mostrave;

c) kampionin mesatar, si një pjesë e kampionit fillestar;

ç) provën, si një pjesë e kampionit mesatar, sipas përcaktimeve të dhëna në shtojcën II të këtij vendimi.

2.5 Mostrat për analizën e farës së panxharit për qëllim certifikimi duhet të merren zyrtarisht nga specialistët e autoritetit certifikues ose specialistë të tjerë të autorizuar nga ESHFF-ja, në përputhje me metodat teknike të përcaktuara me urdhër të ministrit.

2.6 Për ekzaminimin e farës së panxharit për certifikim, mostrat duhet të nxirren nga lote homogjene. Pesha maksimale e një loti dhe pesha minimale e një mostre përcaktohen në shtojcën II të këtij vendimi.

IV. PROCEDURA DHE METODAT E TESTIMIT TË VARIETETEVE QË REGJISTROHEN NË KATALOGUN KOMBËTAR

1. Procedura dhe metodat e kryerjes së testimit

1.1 Testimi i një varieteti ka për qëllim kryerjen e provave zyrtare mbi farën e panxharit për të verifikuar plotësimin e kërkesave për vlerat e kultivimit dhe përdorimit të tyre, për dallueshmëri, uniformitet dhe stabilitet, me qëllim regjistrimin në Katalogun Kombëtar.

1.2 Testimi i varietetit bëhet në kuadër të kërkesës së të interesuarit për regjistrimin e këtij varieteti në Katalogun Kombëtar dhe kryhet nga ESHFF-ja ose subjekte publike a private të autorizuar, që veprojnë në fushën e bujqësisë, në përputhje me nenin 49 të ligjit nr. 10416, datë 7.4.2011, "Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor", në vijim "autoriteti testues".

1.3 Aplikanti për regjistrim në Katalogun Kombëtar të Varieteteve ose Hibrideve të Reja paraqet:

a) kërkesën me shkrim pranë ESHFF-së;

b) skedën e karakteristikave për kultivarin apo hibridin që do të testohet;

c) rezultatet e provave të seleksionerit;

ç) fotografinë e bimës apo të frytit;

d) sasinë e farës për mbjellje, sipas normativave të miratuara me udhëzim të ministrit.

1.4 Procedura e testimi të varietetit e cila kryhet nga autoriteti testues, përfshin:

a) zbatimin nga ESHFF-ja të metodikave të hartuara nga UPOV-i;

b) kryerjen e provave sipas metodikave të sipërpërmendura dhe ndjekjen e fazave të zhvillimit të bimëve;

c) përpunimin e të dhënave dhe përgatitjen e raportit përfundimtar për ta paraqitur në Komisionin e Vlerësimit të Varieteteve për regjistrim në Katalogun Kombëtar.

1.5 Provat për testimin e varieteteve apo hibrideve për vlerën e kultivimit dhe përdorimit kryhen sipas këtyre afateve:

a) për varietetet e krijuara në vend, për jo më pak se 2 (dy) vjet;

b) për varietetet ose hibridet e prodhuara në shtetet anëtare të Bashkimit Europian ose në shtetet që kanë nënshkruar konventën e UPOV-it, në rastet kur bëhet testimi, kryhet për 1 (një) deri 2 (dy) vjet;

c) për varietetet ose hibridet që janë prodhuar në vendet që nuk janë anëtare të Bashkimit Europian ose të Konventës së UPOV-it, në jo më pak se 2 (dy) vjet.

1.6 Provat e mostrave të farës së panxharit që hidhen në treg në bazë të kërkesave të këtij vendimi duhet të kryhen brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, në pikat zonale të miratuara nga ministri.

1.7 Forma dhe përmbajtja e dokumentacionit që i bashkëlidhet kërkesës për testim jepen në shtojcën V, bashkëlidhur këtij vendimi.

V. DISPOZITA TË FUNDIT

Ngarkohen Enti Shtetëror i Farave dhe Fidanëve dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Edi Rama

SHTOJCA I KUSHTET PËR CERTIFIKIM

A) Bimët

1. Parabima e parcelave të farës nuk duhet të ketë qenë e papajtueshme me prodhimin e farave të specieve, nënpecieve dhe varieteteve të bimëve të panxharit (*Beta vulgaris*). Fusha (parcela) nuk duhet të ketë bimë që kanë mbirë nga farat e parabimës.

2. Bimët e panxharit duhet të ketë identitet dhe pastërti varietore të mjaftueshme.

3. Prodhuesi i farës duhet të paraqesë të gjitha shumëzimet e një varieteti fare të caktuar, për shqyrtimin nga ana e autoritetit certifikues.

4. Për farën e certifikuar të gjitha kategorive duhet të bëhet së paku një kontroll (inspektim) në terren, qoftë zyrtar ose nën mbikëqyrjen zyrtare. Për farën bazë, të paktën dy kontrolle (inspektime) zyrtare në fushë, një kontroll (inspektim) për tuberët (tuberët para shtratifikimit, që përkon me vjeshtën e vitit të parë) dhe një kontroll (inspektim) i bimëve në fushë për prodhim fare, para vjeljes së farës.

5. Gjendja e parcelave të farës dhe faza e zhvillimit të bimëve të panxharit duhet të jenë të tilla që të lejojnë të kontrollohen në mënyrën e duhur identiteti dhe pastërtia varietore.

6. Distanca minimale nga burimet fqinje të polenit duhet të jetë:

Bima / kultura	Distanca minimale
1. Për prodhimin e farës bazë: Nga çdo burim poleni i gjinisë Beta	1000 m
2. Për prodhimin e farës së certifikuar:	
(a) Nga panxhar sheqeri Nga çdo burim poleni i gjinisë Beta që nuk përfshihet më poshtë	1000 m
- polenizuesi i synuar ose një nga polenizuesit e dëshiruar të jenë diploid, nga burime poleni të panxhar sheqerit tetraploid	600 m
- polenizuesi i synuar të jenë ekskluzivisht tetraploid nga burime poleni të panxhar sheqerit diploid	600 m
- nga burime poleni të panxhar sheqerit me ploiditet të panjohur	600 m
- polenizuesi i synuar ose një nga polenizuesit e dëshiruar të jenë diploid nga burime poleni të panxhar sheqerit diploid	300 m
- polenizuesi i synuar të jenë ekskluzivisht tetraploid nga burime poleni të panxhar sheqerit tetraploid	300 m
- ndërmjet dy fushave për prodhim fare të panxhar sheqerit në të cilat nuk është përdorur steriliteti mashkullor	300 m
(b) Nga panxhari foragjer Nga çdo burim poleni i gjinisë Beta që nuk përfshihet më poshtë	1000 m
- polenizuesi i synuar ose një nga polenizuesit e dëshiruar të jenë diploid, nga burime poleni të panxharit foragjer tetraploid	600 m
- polenizuesi i synuar të jenë ekskluzivisht tetraploid nga burime poleni të panxharit foragjer diploid	600 m
- nga burime poleni të panxhar foragjer me ploiditet të panjohur	600 m
- polenizuesi i synuar ose një nga polenizuesit e dëshiruar të jenë diploid nga burime poleni të panxharit foragjer diploid	300 m
- polenizuesi i synuar të jenë ekskluzivisht tetraploid nga burime poleni të panxharit foragjer tetraploid	300 m
- ndërmjet dy fushave për prodhim fare të panxharit foragjer në të cilat nuk është përdorur steriliteti mashkullor	300 m

Distanca e mësipërme mund të zvogëlohen, nëse ka një mbrojtje të mjaftueshme natyrale nga çdo polenizues i huaj i padëshirueshëm.

Ploidia e të dy komponentëve, si ai i farës dhe ai i prodhimit të polenit të bimëve për prodhim fare, duhet që të krijohet duke u referuar në Katalogun Kombëtar të Varieteteve. Nëse ky informacion nuk ekziston për çdo varietet, poliploidia duhet konsideruar si e panjohur dhe për pasojë distanca minimale izoluere e nevojshme duhet

të jetë 600 metra.

B) Fara

1. Fara e panxharit duhet të ketë identitet dhe pastërti të mjaftueshme varietore.

2. Sëmundjet, të cilat ulin cilësinë e farës së panxharit, duhet të jenë në nivelin më të ulët të mundshëm.

3. Fara e panxharit duhet të përmbushë (plotësojë) kushtet që vijojnë:

(a)	Pastërtia analitike minimale (% sipas peshës) ⁽¹⁾	Fuqia mbirëse minimale (% e glomerula të farës së pastër)	Përmbajtja maksimum e lagështisë (% sipas peshës) ⁽¹⁾
(aa) Panxhar sheqeri			
- fara monogerme (me një embrion)	97	80	15
- fara me precision	97	75	15
- fara multigerme (glomerulë - shumëfarëshe) të varieteteve me më shumë se 85% diploid	97	73	15
- fara të tjera	97	68	15
(bb) Panxhar foragjer			
- fara multigerme (glomerulë - shumëfarëshe) të varieteteve me më shumë se 85% diploid	97	73	15
- fara të tjera	97	68	15
Pesha në % e farave të tjera asnjëherë nuk duhet të kalojë mbi 3 për qind			
⁽¹⁾ Duke përfshirë, kur është e përshtatshme, pesticidet pluhur, substancat e peletuara apo aditivë të tjerë të ngurtë.			

(b) kushte të veçanta për farat monogerme apo me precizion

(aa) farat monogerme:

- të paktën 90% e glomerulave që mbijnë duhet të japin një fidan të vetëm;

- glomerulat që japin tre ose më shumë fidanë nuk duhet të kalojnë 5% (pesë për qind), llogaritja bëhet mbi glomerulat e mbira;

(bb) farat me precizion të panxhar sheqerit:

Të paktën 70% e glomerulave që mbijnë duhet të japin vetëm një fidan. Glomerulat që japin tre ose më shumë fidanë nuk do të kalojnë 5% (pesë për qind), llogaritja bëhet mbi glomerulat e mbira;

(cc) farat me precizion të panxharit foragjer:

Në rastin e varieteteve që janë mbi 85% diploide, të paktën 58% e glomerulave që mbijnë duhet të japin një fidan të vetëm. Për kategoritë e tjera të farave duhet që 63% e glomerulave që mbijnë të japin një fidan të vetëm. Glomerulët që japin tre ose më shumë fidanë nuk do të kalojnë 5% (pesë për qind), llogaritja bëhet mbi glomerulët e mbirë;

(dd) Për farën e kategorisë “farë bazë”, pesha e lëndës inerte në % nuk duhet të kalojë 1%.

Për kategorinë “farë e certifikuar” pesha e lëndës inerte në % nuk duhet të kalojë 0.5%.

Në rastin e farave të peletuara për të dyja këto kategori përmbushja e kushteve përkatëse do të kontrollohet për mostrat e marra për qëllim certifikimi në përputhje me kriteret teknike për këtë qëllim.

SHTOJCA II PESHA E LOTIT DHE MOSTRËS

Pesha maksimale e lotit të farës: 20 tonë.

Pesha minimale e një mostre: 500 gramë.

Pesha e lotit nuk duhet të kalojë më shumë se 5% të peshës maksimale 20 tonë.

SHTOJCA III ETIKETIMI

I. ETIKETA ZYRTARE

A) Informacioni i kërkuar

1. Autoriteti certifikues ose inicialet e tij;
2. Numri i serisë së etiketës;
3. Numrin e referencës për lotin, si dhe datën e lëshimit të etiketës;
4. Specia, treguar të paktën nën emrin e saj botanik, i cili mund të jepet në formë të shkurtuar dhe pa emra të autorëve, me germa latine;
5. N/specia (panxhar sheqeri apo panxhar foragjer);
6. Varieteti të tregohet në germa latine;
7. Kategoria;
8. Vendi i prodhimit;
9. Deklarimi i peshës;
10. Farë monogerme;
11. Farë me precizion;
12. Kur janë përdorur pesticide të granuluara ose substanca të tjera të peletuara, duhet të deklarohet edhe natyra e pesticideve;
13. Kur fuqia mbirëse është rianalizuar, jepen fjalët “rianalizuar ... (muaji dhe viti)” dhe shërbimi përgjegjës për rianalizimin të tilla;
14. Përmasat minimale të etiketës 110×67 mm.

B) Ngjyra e etiketës dhe dokumenti brenda paketës

Etiketa duhet të jetë në ngjyrë të bardhë me një vijë ngjyrë vjollcë diagonale për “farat para bazë”, me ngjyrë të bardhë për “farat bazë”, me ngjyrë blu për “farat e certifikuar” dhe farat e certifikuar të riprodhimit të parë, me ngjyrë të kuqe për farat e certifikuar të riprodhimit të dytë.

Dokumentit brenda paketës duhet të jetë i tillë që të mos zëvendësojë etiketën. Dokumenti nuk është i domosdoshëm nëse kërkesat janë të printuara me bojë të pashlyeshme mbi paketim, ose në qoftë se përdoret një etiketë ngjitëse ose një etiketë e përbërë nga një material rezistent.

SHTOJCA IV
FORMA DHE PËRMBAJTJA E DOKUMENTACIONIT QË I BASHKËNGJITET KËRKESËS PËR CERTIFIKIM

Kërkesë për aplikim

Drejtuar: Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve (ESHFF)

Tiranë

Për prodhimin e materialit mbjellës dhe shumëzues bimor, parashikuar në nenin 12 të ligjit nr. 10416, datë 7.4.2011, “Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor”.

Të dhëna për furnizuesin:

1. Emri e mbiemri:
2. Adresa:
3. Emërtimi i subjektit dhe adresa:
4. Nr. NUIS: (nga QKR)

Të dhëna për përfaqësuesin e autorizuar:

1. Emri e mbiemri:
2. Adresa:
3. Nr. personal i identifikimit:

Të dhëna mbi materialin mbjellës dhe shumëzues bimor që kërkohet të prodhohet

Nr.	Specia	N/specia	Varieteti	Kategoria	Sasia	Vendi i prodhimit*
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						

Afati kohor i tregimit:.....

Furnizuesi:

Firma dhe vula, vendi dhe data:

Emri, mbiemri

ENTI SHTETËROR I FARAVE DHE FIDANËVE
SEKTORI I CERTIFIKIMIT ZYRTAR

PROCESVERBAL MBI CAKTIMIN E NGASTRËS SË FARËS

Mbahet sot, në datën, në fermën/ekonominë, fshati, komuna....., qarku....., për caktimin e ngastrës së farës të kulturës, kultivari....., (hibridi)....., që do të mbillet me farë të riprodhimit, gjatë vitit..... ..

Kjo ngastrë fare caktohet në ekonominë e, me sip.ha, në kushte (mbi ose nën ujë), dhe me distancë izolimi në hapësirë nga kultivarët e tjerë prej ml.

Për realizimin e prodhimit të farës prej kV, furnizuesi merr përsipër të zbatojë këto hallka të teknologjisë:

1.
2.
3.
4.
5.
6.

Procesverbali mbahet në 3 (tri) kopje, njëra prej të cilave i lihet furnizuesit, një kopje mbahet nga specialisti i farave të DRB-së dhe një kopje dorëzohet në sektorin e certifikimit pranë Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve.

FURNIZUESI SPEC. FAR. DRB SPEC. CERTIFIKIMIT ZYRTAR ESHFF

ENTI SHTETËROR I FARAVE DHE FIDANËVE
SEKTORI I CERTIFIKIMIT ZYRTAR

CERTIFIKATË E ORIGJINËS

PËR MATERIALIN MBJELLËS DHE SHUMËZUES BIMOR TË PRODHUAR NË VEND

(bazuar në ligjin nr. 10416, datë 7.4.2011, neni 16/c")

Në mbështetje të ligjit nr. 10416, datë 7.4.2011, "Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor", neni 16/c" nën përgjegjësinë time personale dhe ligjore lëshoj këtë certifikatë-origjinë, për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor, me të dhënat e mëposhtme:

Specia

N/specia
Variateti
Riprodhimi
Numri i referencës
Numri i serisë së etiketës zyrtare
Viti i prodhimit
Vend origjina

FURNIZUESI

.....
(Firma, vula)

Tiranë, më.....

ENTI SHTETËROR I FARËRAVE DHE FIDANËVE
SEKTORI I CERTIFIKIMIT ZYRTAR

AKT-KONTROLLI

PËR PARCELËN E FARËS

(bazuar në ligjin nr. 10416, datë 7.4.2011, neni 16/a, "Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor")

I mbajtur sot, në datën, në parcelat e prodhimit të materialit mbjellës dhe shumëzues bimor, të furnizuesit z..... qarku, komuna, parcela (vendndodhja)..... mbi zbatimin e teknologjisë për prodhimin e farës specia, n/specia kultivari....., riprodhimi, të mbjella në një sipërfaqe prej ha.

Nga kontrolli zyrtar rezultoi se janë zbatuar këto kërkesa teknike të përcaktuara:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ky akt-kontroll mbahet në 3 (tri) kopje, njëra prej të cilave i lihet furnizuesit, një kopje mbahet nga specialisti i farave të DRB-së dhe një kopje dorëzohet në sektorin e certifikimit zyrtar pranë ESHFF-së.

FURNIZUESI SPEC.FAR. DRB-së SPEC. CERTIFIKIMIT ZYRTAR (ESHFF)

AKT-APROBIMI

PËR NGASTRËN E PRODHIMIT TË FARËS

(bazuar në ligjin nr. 10416, datë 7.4. 2011, neni 16, pika 1/a)

Sot, në datën nga specialistët e sektorit të certifikimit zyrtar të ESHFF-së, z....., u bë aprobimi fushor i ngastrës së farës (nr. ose emri.....) në fermën/ekonominë e furnizuesit z....., fshati, komuna

1. Nga të dhënat cilësore të farës rezulton:

Ngastra është mbjellë me farë: Specia,, n/specia kultivari....., riprodhimi; sipërfaqja ha, dokumenti i origjinës

2. Mbas verifikimit del se:

- Është siguruar izolimi ml.

- Është zbatuar teknologjia, sipërfaqja e vlefshme për farë ha, kultivari (hibridi), riprodhimi, sasia e farës që parashikohet të merret kv, kategoria

.....
3. Gjendja e zhvillimit të bimëve në çastin e aprobimit paraqitet:

.....
.....
.....

4. Treguesit e aprobimit fushor:

Pastërtia varietore%
(.....)
Pastërtia nga barërat e këqija% (.....)
Prekjet nga sëmundjet virusale %
(.....)
Prekjet nga sëmundjet kërpudhore% (.....)
a)
(.....)
b)
(.....)
c) Dëmtime nga dëmtuesit
(.....)

5. Detyrimet e furnizuesit për trajtimin deri në tregtim:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

FURNIZUESI

GRUPI I APROBIMIT

..... () () ()

DEKLARATË KONFIRMIMITETI

Unë i nënshkruari.....me licencë nr. datën me NUIS.....me adresë, sot në datën, deklaroj në përgjegjësinë time personale se materiali mbjellës bimor..... i prodhuar nga ana ime është konform këtij specifikimi teknik:

1. Është i shoqëruar me certifikatën e origjinës nr., datë
2. Është i shoqëruar me certifikatën fitosanitare nr., datë
3. Është i shoqëruar me rezultatin e analizës nr., datë
4. Specia
5. N/specia
6. Varieteti
7. Riprodhimi
8. Cilësia
9. Është i ambalazhuar në, me peshë
10. Është i etiketuar me etiketa të lëshuara nga dhe i përket lotit nr.

Lëshoj këtë deklaratë konfirmiteti komform ligjit nr. 10416, datë 7.4.2011, “Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor”, nenet 11 dhe 12 dhe mbaj përgjegjësi për vërtetësinë e specifikimeve teknike të bëra në këtë deklaratë.

DEKLARUESI

....., në datën

ETIKETA E PRODHUESIT

Emri i subjektit furnizues:
Numri NUIS:
Numri i licencës:
Vendi i prodhimit:
Specia:
N/specia:
Variateti:
Kategoria:
Fuqia mbirëse:
Data e analizës:
Trajtimi (emri i pesticidit):
Data e paketimit:
Pesha e njësisë së paketimit:
Farë monogerne:
Farë me precizon:

ENTI SHTETËROR I FARAVE DHE FIDANËVE

ETIKETA ZYRTARE
(për farën e panxharit)

Nr. i serisë:
Specia:
N/specia:
Variateti:
Kategoria:
Nr. i lotit:
Furnizuesi:
Vendi i prodhimit:
Pesha:
Data:
Rianalizuar: PO/JO Data e rianalizimit:.....
Trajtuar me pesticide ose substanca të tjera kimike: PO / JO
Emri i pesticidit ose i substancës:.....

ENTI SHTETËROR I FARAVE DHE FIDANAVE

SEKTORI I CERTIFIKIMIT ZYRTAR

PROCESVERBAL

Mbi verifikimin e specifikimeve teknike, dokumentacionit dhe kontrollin e cilësisë së farës

Në zbatim të ligjit nr. 10416, datë 7.4.2011, "Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor", mes specialistëve të certifikimit zyrtar z..... dhe furnizuesit z..... sot në datën mbahet ky procesverbal, për verifikimin e treguesve cilësorë dhe dokumentacionin për farën e prodhuar, si vijon:

1. Furnizuesi, ka prodhuar farë të speciesn/specia..... me këta tregues:
 - a) Varieteti:
 - b) Riprodhimi:

- c) Viti i prodhimit:
- d) Kontigjenti:
- e) Nr. i lotit:
- f) Etiketa me nr. e serisë:
- Dokumentet që disponon:
- a) Certifikatë origjine: nr....., datë.....
- b) Certifikatë fitosanitare: nr....., datë.....
- c) Fletëanaliza: nr....., datë.....
- d) Akt-aprobimi: nr....., datë.....
- e) Deklaratë konfirmimit: nr....., datë.....
- f) Procesverbali i kontrollit nr....., datë.....

Nga verifikimit i dokumenteve, si dhe nga rezultatet e analizave laboratorike rezulton se fara është e prodhuar në përputhje me specifikimet teknike. Për këtë duhet të pajiset me certifikatë zyrtare pasi subjekti të shlyejë tarifën e certifikimit në shumën lekë.

FURNIZUESI

SPECIALISTËT E CERTIFIKIMIT ZYRTAR

.....

(.....) (.....)

MINISTRIA E BUJQËSISË, USHQIMIT DHE MBROJTJES SË KONSUMATORIT
ENTI SHTETËROR I FARAVE DHE FIDANËVE
LABORATORI QENDROR I TESTIMIT TË FARAVE

Vula e laboratorit

FLETANALIZA E LOTIT TË FARËS

E LËSHUAR PËR APLIKANTIN PA PËRGJEGJËSINË E LABORATORIT
Emri i aplikantit
Specia, nënspecia, kultivari, kategoria, pesha e lotit etj.

INFORMACION

Laboratori i testimit	Shtetëror
Mostra e sjellë nga	Zyrtare
Nr. i lotit	Natyra e certifikatës
Vula e lotit	

Nr. i mbajtësve	Data e mostrimit	Data e pranimit	Data e testimit	Numri i testit

REZULTATI I ANALIZËS

Emri shkencor i specisë

Pastërtia			Nr. i ditëve të testit	Mbirja					Lagështia %
% në peshë				në %					
Farë e pastër	Lëndë inerte	Fara të tjera	Filiza normalë	Fara të forta	Fara të freskëta	Fara anormale	Fara të vdekura		

Lloji i lëndës inerte.....

Fara të tjera

**MINISTRIA E BUJQËSISË, USHQIMIT DHE MBROJTJES SË KONSUMATORIT
ENTI SHTETËROR I FARËRAVE DHE FIDANËVE
AUTORITETI CERTIFIKUES**

**CERTIFIKATË ZYRTARE
PËR MATERIALIN MBJELLËS DHE SHUMËZUES BIMOR TË PRODHUAR NË VEND**

/ FARËRA /

NR. _____, DATË _____

Në mbështetje të ligjit nr. 10416, datë 7.4.2011 "*Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor*", nenet 17 dhe 18, sektori i certifikimit zyrtar, pasi administroi dokumentacionin teknik të përcaktuar në nenet 15 dhe 16 të këtij ligji, dhe e vlerësoi atë të rregullt, lëshon këtë certifikatë zyrtare për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor, farë panxhari të prodhuar në vend, me të cilën konfirmon se:

Loti i farës së panxharit prodhuar nga furnizuesi _____, sipas procedurave teknike të përcaktuara, është pajisur me etiketën zyrtare të lëshuar nga ESHFF-ja dhe ka të dhënat që vijon.

Specia
Nënspecia
Varieteti
Riprodhimi
Kodi i furnizuesit
Pesha e lotit
Lloji i njësisë së paketimitit
Pesha e njësisë së paketimit
Numri i serisë së etiketës zyrtare
Numri i analizës së kontrollit, ESHFF
Ngjyra e etiketës zyrtare

SEKTORI I CERTIFIKIMIT ZYRTAR

PËRGJEGJËSI

Tiranë, më.....

SHTOJCA V
DOKUMENTACIONI I TESTIMIT TË FARËS SË PANXHARIT

KËRKESË
E ENTIT SHTETËROR TË FARAVE DHE FIDANËVE

PËR REGJISTRIMIN E VARIETETIT/ SPECIES, NËNSPECIES OSE HIBRIDIT.....

Unë i nënshkruari _____ me cilësinë e krijuesit/prodhuesit/importuesit, kërkoj regjistrimin e varieteteve/specieve, nënspecieve ose hibridit sipas kërkesave të ligjit nr. 10416, datë 7.4.2011, “Për materialin mbjellës dhe shumëzues bimor” (varietetit/specia, nënspecia ose hibridi _____).

Varieteti/hibridi rrjedh _____ (përmend prindërit që janë kryqëzuar ose sisteme të tjera të krijimit të tij). Në rastin e hibridit trego formulën e saktë, duke theksuar nëse bëhet fjalë ose jo për hibride me formulë të thjeshtë.

Institucioni (ferma/ekonomia) ku mbahet varieteti i pastër ndodhet në qarkun _____, komunën _____ (ose bashkinë) _____ fshatin _____ dhe nëse është importuar, ardhur nga _____ (shteti).

Unë i nënshkruari _____ deklaroj se për këtë varietet është/nuk është paraqitur kërkesa për regjistrimin e tij në vendet e BE-së ose vende të tjera që zbatojnë skemat e testimit, të cilat përputhen me kërkesat e këtij vendimi. Në rast se është paraqitur kërkesë për regjistrim, për varietetet ose hibridet e importuara, përmend shtetin ku është aplikuar për regjistrim (Shteti: _____).

Bashkëngjitur do të gjeni:

- a) Përshkrimin e varietetit ose hibridit në skedën përkatëse;
- b) Riprodhime fotografike ose fotografi të bimës ose pjesëve të saj që shërbejnë për identifikimin e saktë të varietetit/hibridit;
- c) Rezultatet e provave eksperimentale të kryera në vendin tonë ose jashtë tij.

KËRKUESI (ADRESA) _____

Firma _____

Data _____

SASITË E KAMPIONIT TË FARËS SË PANXHARIT PËR PROVA PËR TESTIM

A. Kultura bujqësore (panxhar):

Panxhar sheqeri 2.5 kg për 2 vjet rresht

